

Sentyabr payız turizmi üçün "köçürmə" mövsümü hesab olunur: yaydan qayıdış, məktəb ilinin başlanması, həmçinin səyahətçilərin daha qeyri-adi, təcrübə yönümlü və davamlı tələblərə yönəlməsi müşahidə olunur. 2025-ci ildə global turizm pandemiyaadan sonra bərpanı davam etdirir; lakin iqlim dəyişikliyi, iqtisadi təzyiqlər və səyahət prioritetlərinin dəyişməsi (daha məqsədli, sağlamlıq və təcrübə yönümlü səyahətlər) sektorun taktikasını yenidən müəyyən edir.

Sentyabr ayında turizmin inkişafı: Dünyada və Azərbaycanda vəziyyət

SİA mövzu ilə bağlı araşdırma aparıb.

Dünyada vəziyyət

Payız turizminin artması: Yay mövsümü bitdikdən sonra səyahətlərin sayı azalır, amma sentyabrda "mövşüm uzatma" adlanan mərhələ başlayır. İnsanlar daha sakit, izdihamsız və təbiətlə bağlı yerlərə üstünlük verirlər.

Yeni maraqlar: İnsanlar indi sadəcə istirahət yox, həm də sağlamlıq, kənd həyatını tanımaq, təbiət gəzintiləri və mədəniyyətlə bağlı səyahətlərə maraq göstərirlər.

İşgüzar və tədbir turizmi: Konfranslar, sərgilər, seminarlar və musiqi festivalları sentyabr ayında daha çox keçirilir.

Çətinliklər: İqlim dəyişikliyi, aviareyslərin qiymətlərinin qalxması və bəzən təhlükəsizlik problemləri turizm planlarına təsir edir.

Azərbaycanda vəziyyət

Turistlərin sayı artır: 2025-ci ildə Azərbaycana gələn turistlərin sayı artmaqda davam edir. Bu artım yay mövsümündən sonra da davam edərək sentyabrda ölkə üçün yeni imkanlar yaradır.

Yeni bazarlar: Azərbaycana təkcə qonşu ölkələrdən deyil, həm də Afrika və digər uzaq regionlardan turistlər gəlir.

Mövcud imkanlar: Azərbaycanın təbiəti, tarixi abidələri, mətbəxi və sağlamlıq mərkəzləri (Naftalan, Qəbələ və s.) payız turizmi üçün çox uyğundur.

Sentyabrda inkişaf istiqamətləri

Təbiət və kənd turizmi: Yarpaqların rənglənməsi, məhsul yığım festivalları, kənd həyatı ilə tanışlıq.

Sağlamlıq turizmi: Termal mənbələr, spa və sanatoriya, sağlamlıq düşərgələri.

Mədəni və kulinariya turları: Muzeylər, qalalar, milli mətbəx festivalları.

İşgüzar turizm: Konfranslar, sərgilər və korporativ görüşlər.

Şəhər gecə turizmi: Bakı və digər şəhərlərdə gecə tədbirləri, işıqlandırılmış gəzintilər, konsertlər.

Sentyabr ayında turizmin inkişaf istiqamətləri: Dünyada və Azərbaycanda vəziyyət

Faydalar və risklər

Faydalar: Turizmin yalnız yay mövsümünə bağlı qalmaması, regionlarda iqtisadi canlanma, yeni iş yerləri.

Risklər: Hava şəraitində gözlənilməz dəyişikliklər, qiymət artımı, bəzi bölgələrdə infrastrukturun zəifliyi.

Sentyabr ayı Azərbaycan üçün böyük bir fürsətdir. Əgər təbiət, kənd həyatı, sağlamlıq və mədəniyyət sahələrində düzgün layihələr həyata keçirilsə, ölkəmiz yalnız yay mövsümündə deyil, ilin digər fəsillərində də çoxlu turist cəlb edə bilər.

Ən çox turist göndərilən ölkələr sırasından sentyabr ayında populyar olan ölkələr

Sentyabr ayında turistləri cəlb edən ölkələr

İtaliya (Siciliya, Roma)

Sentyabrda yay sıxlığı azalır, hava sərinləşir və izdihamdan uzaq rahat səyahət imkanı yaranır. Siciliya festivalları (kino, kulinariya) diqqət çəkir; Roma isə açıq kino-seansları, musiqi və mətbəx tədbirləri ilə zəngindir.

Yunanıstan (Dodekanes Adaları və Santorini)

İsti, lakin gərgin olmayan hava və sakit çimərliklər: sentyabr Yunanıstana rahat istirahət üçün ideal vaxtdır. Santorini eyni zamanda gözəl mənzərələr və yerli şərabı ilə çox sevilir.

İspaniya (Barselona, Costa del Sol)

Sentyabrda Barselonada həm hava əlverişli olur, həm də La Mercé kimi mövzu festivalları keçirilir. Costa del Sol sahillərində səyahət hələ də yaydan fərqli olmayacaq qədər xoşdur.

Türkiyə (Turkuaz Sahili: Antalya, Kapadokya, İstanbul)

Hələ də isti yay havası qalır, amma turistik sıxlıq azalıb. Sentyabr həm dincəlmək, həm də gəzmək üçün çox əlverişli aydır. Xüsusən Antalya, Alanya kimi yerlər daha sərfəli qiymətlərlə seçilir.

Portuqaliya

Sentyabrda günəşli hava, üzüm yığım mövsümü və daha az turistik sıxlıq turisti cəlb edir. Douro vadisində şərab festivalları da əlavə rəng qatır.

Yeni Zelandiya

Sentyabr Avstraliyaya qarşıdır - burada yaz başlayır və təbiət gülümşəyir: çiçəklər açılır, dağlarda qar qalır və açıq hava fəaliyyətləri üçün ideal şərait yaranır.

Cənubi Afrika

Sentyabrda Kruger parkı kimi milli parklarda heyvanları daha asan görmək mümkündür. Qeyri-adi gəzintilər və vadilərdə gül örtüyü də turizm üçün aktualdır.

Yaponiya və Cənubi Koreya

Yaponiya payız rəngləri və ənənəvi festivalları, Cənubi Koreya isə xoş payız havası və festival proqramları ilə seçilir. İndoneziya (xüsusən Bali) və Şri-Lanka Bali daha sakit, ucuz və mədəni təcrübə

yönümlü bir seçim olur. Sri Lanka gür meşələri, fil sürüləri və dini festival təklifləri ilə (məsələn, Kandy və Trincomalee yönəli) cazibədarlır.

Mərkəz

Sentyabrda Mərkəşin Medina bölgəsi daha dözümlü hava ilə turistləri cəlb edir; bazarlar, saraylar və gecə həyatında sehirli ab-hava yaşanır.

Mövzu ilə bağlı Turizm eksperti Ceyhun Aşurovun fikirlərini öyrəndik: "Yay fəsli artıq arxada qaldığı üçün sentyabr ayında payız turizmi aktivliyinin başlanması gözlənilir. Azərbaycanda məktəblərin 15 sentyabrda etibarən dərslərinə başlaması səbəbindən sentyabrın ilk yarısında daxili turizmin hələ də müəyyən aktivlik göstərəcəyi proqnozlaşdırılır. Eyni zamanda, ölkəyə gələn xarici turistlərin də yay mövsümündə olduğu kimi, mövsümün sonu tur paketlərindən istifadə etməsi gözlənilir.

Sentyabr ayının turizm üçün xüsusiyyətləri aşağıdakılardır:

1. Sanatoriya və istirahət mərkəzlərinə tələbin artması: Məktəblərin və iş təqviminin başlanması ilə insanların sərbəst vaxtı daha məhdud olur. Buna görə də, boş vaxtı olan və sakit istirahətə üstünlük verən turistlər daha çox sanatoriya, istirahət və təbiət mərkəzlərinə yönəliirlər. Bu segment əsasən orta və yaşlı nəslə əhatə edir.

2. Yay mövsümü ilə müqayisə: Yay turizmi daha aktiv hesab olunur; dünyada insanların təxminən 80%-i yay mövsümündə istirahət planlaşdırır. Sentyabr isə yay mövsümünün bitməsindən sonra nisbətən sakit bir dövr kimi xarakterizə olunur.

3. Yeni uçuş istiqamətlərinin təsiri: Sentyabr ayında ölkəyə əlavə uçuşların təşkil olunması, yeni turizm istiqamətlərinin açılması daxili və xarici turist axınına stimullaşdırır.

4. Qiymət və doluluq dinamika: Digər mövsümlərlə müqayisədə, sentyabr ayı qiymətlərin nisbətən sabit olduğu və doluluğun yay mövsümü qədər yüksək olmadığı dövr hesab olunur. İnsanların ən sıx olduğu bölgələrdə, sentyabrın ikinci yarısından etibarən turist sayında müəyyən azalma müşahidə edilir ki, bu da qiymətlərə təsir edir. Nəticə etibarilə, sentyabr ayı Azərbaycanda turizm üçün köçürmə mövsümü kimi xarakterizə olunur: yay mövsümünün aktivliyindən sonra daxili turizm yavaşlayır, lakin sanatoriya və istirahət mərkəzləri üzrə xüsusi tələbat qalır. Bu dövr, həm daxili turistlərin, həm də xarici qonaqların payız turizminə uyğun planlaşdırma dövrü hesab olunur".

Ayşən Vəli